Az ifjúság mint célcsoport és az ifjúság körében végzett AIDS ellenes tevékenység értékelése, mint "sikertörténet" a XI. Nemzetközi AIDS Konferencián 1996 júliusában Vancouverben

Cikk: Simon Tamás dr. - (SOTE Orvostörténeti és Társadalomorvostani Intézet)

A Nemzeti AIDS Bizottság és az Egészségügyi Tudományos Tanács támogatásával volt alkalmam részt venni a címben említett kongresszuson. Kisttartózkodásom egyik feladatának tekintettem, hogy információkat gyűjtsek az ifjúság körében végzett AIDS elleses felvilágosítás nemzetközi gyakorlatáról azzal a céllal, hogy nemzetközi palettán helyszínesseen el azokat az aktivitásokat, amelyeket Magyarországon is végzünk ezen a téren.

Az ifjúság témája a kongresszuson plenáris előadást nem kapott. Bár több plenáris előadó is említette, hogy az ifjúság körében végzendő AIDS megelőző munka alapvetően fontos, de csak csak érintőlleges említések voltak.

Az egyéb programokon sem szerepelt nagyon hangsúlyosztlan kiemelve az ifjúság körében, bár bőfiln délután egy igen érdekes vitafórum zajlott le a "peer-education" témakörben, melynek résztvevői Észak- és Dél Amerikát, Kelet-Ázsiát, Afrikát képviselték, a vitára azonban nem kaptak hivatalos meghívást sem a Közép- és Kelet-Európai országok, sem Ausztrália. Így, bár lehetőség volt hozzászólni e terülletekről is, de megnemvesett reprezentánst e régiókból a szervező bizottság nem ismert el. A vita és beszélgetés egyértelmüen elábizíta, hogy a "hasonlóló" az információkat és az attitűd változásra való felszólítást könnyebben fogadják el a célcsoport tagjai. Külön kiemelték, hogy a serdülők az a célcsoport, ahol ez az ismeretterjesztési forma lehet a legeredményesebb. Az elhangzott hozzászólások 15-20-30 ifjúsági kortárs-oktatói emlíltetek, és az esetek többségében egy-két iskola, ill. egy vagy két város tapasztalatait elemezték. Feltehetően elkerülte a szervezők figyelmét, hogy Magyarországon 17 megyében több mint 1000 kikeszett kortárs-oktató dolgozik eredményesen. Ezt a hiányosságot hozzászólásommal pótoltam, és a vitavezető a végső értékelésében külön alábírta, hogy azok a tapasztalatok, amelyeket magítsem egy egész ország lehetőségen szerezttünk, megbatározottak az iskolás-korú peer-education elfektivitásának értékelésében.

Egy külön előadást biztosítottak a "C" szekcióban az ifjúság körében végzett munka értékelésére, ez az előadás (Khaparde Bombay-ből), a legrosszabb szociális helyzetű Bombay-i iskolások körében végzett felvilágosító munka értékeléséről szólt, és megállapította, hogy a különböző iskolai foglalkozásokba beépített - főleg a szerről és az ezzel kapcsolatos AIDS megelőzésről szóló - ismeretek igen népszerűek voltak a diákok körében és ismeretek az aktivitások hatására jelentősen változtak.

A továbbiakban a különböző, a témát érintő posztterek értékeléséből levonható tanulságokról kívánok beszámolni.
A négy nap alatt bemutatott számos poszter közül 90 volt olyan, amelyik serdülők, középiskolások körében végzett munkáról számolt be, 18 általános iskolásokat célzott meg, 48 főiskolásokat és egyetemi hallgatókat. Ennek közül 54 olyan poszter volt amelynek szerzője nem csak azt mérte fel, hogy mit tud a célba vett populáció a betegségről vagy, hogy hogyan vizonyul hozzá, hanem értékelték is e posztereken a különböző módszerek eredményességét, részben a tudás, részben az attitűd változás mértékével. 75 poszter számolt be a különböző kortárs-oktató programokról. E posztterek túlnyomó többsége a "D" traktuson, a társadalmi aktivitások traktusán került bemutatásra, de 14 az epidemológiai (C) traktus programjában szerepelt, ezek voltak azok, amelyekben nemcsak az aktivitásokat írták le, hanem értékelték a kortárs segítő munka eredményességét is.

Ez utóbbi 14 poszter szerzői között részben Észak-Amerikai (USA, Kanada), részben Afrikai és Dél-kelet Ázsiai szerzők szerepeltek, de bizonlen kell megjegyeznem, hogy régiónkat, a Közép és Kelet-Európai régiót egy litván poszter mellett a magyarországi adatokat bemutató poszter is képviselte.

24 poszter foglalkozott az iskolán kívüli, utcagyerekek körében végzett AIDS prevencióval. E posztterek jelentős többsége az utcai munkások akcíójáról számolt be. Igen érdekes volt Ekstrand M. és munkatársai posztere San Franciscióból, amely kontrol csoport bevonásával mutatta be a "peer-education" magas effektivitását a szexuális viselkedésesi kapcsolatos ismeretek és gondolkodás változásában.

Az európai régió országainak AIDS prevenciós programjait értékelték Reinders és munkatársai a Hollandiai Egészségnevelési Intézetből, amely egyben a WHO Ifjúsági AIDS Prevenciós Kollaborációs Centruma.

E posztereen bemutatták, hogy el kell gondolkodni azon, hogy mást és mást tartanak fontosnak az AIDS prevenciós ismeretekből a serdülő fiúk és lányok. E poszter arra hívja fel a figyelmet, hogy azért kell értékelni az átadott ismeretek rögzítését, mert az néha nem azonos azzal, amit a szerzők elképzelnek.

Összefoglalva: Bár az ifjúság plenáris értekelődésére nem bizonyult méltónak a XI. AIDS Világkongresszuson, mégis a bemutatott posztterek közül több mint 100 ezt a témát válaszolta, részben bemutatva a kérdéses korosztály ismeretest és attitűdjét a betegségről és az érintettekkel, valamint az elkerülés lehetőségeivel kapcsolatban, de számos olyan poszter is bemutatásra került, amelyeken az akciók eredményességét értékelték.

A jövő az ifjúság AIDS ellenes felkészítésében egyértelmüen az oktatásé, a felvilágosításé és a XI. AIDS Világkongresszus anyagaiban elkezdtt értékelte mélységében a kortárs-oktató AIDS prevenciós munkát és azt eredményesnek és követendőnek tartja a jövőben is.